

Bijlagen

Bijlage 1 onderzoeksopzet beleidsdoorlichting begrotingsartikel 8 MinBZK

Bijlagenummer	1
Datum	21 september 2020
Ons kenmerk	2020-0000438233

Inleiding

In september 2017 trokken de orkanen Irma en Maria met een vernietigende kracht over de bovenwindse eilanden Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius en verwoestten grote delen van de eilanden. De Nederlandse inzet was in eerste instantie gericht op acute humanitaire noodhulp voor de drie eilanden, waarvoor in totaal € 55 miljoen is vrijgemaakt. Na deze eerste noodhulp verschoof de aandacht eerst naar de early recovery fase van de eilanden die gericht was op essentiële projecten die snel van start konden gaan. Ook werd er tijdens de early recovery een plan gemaakt voor de wederopbouw fase van de drie eilanden. Voor de wederopbouw van Sint Maarten heeft de Nederlandse regering € 550 miljoen beschikbaar gesteld (waarvan € 80 mln. directe steun en € 470 mln. via het Trustfonds bij de Wereldbank) en voor de wederopbouw van Saba en Sint Eustatius € 67 miljoen. Deze € 67 mln. is vanaf de Aanvullende Post (Ministerie van Financiën) in zijn geheel overgeboekt naar de diverse departementen.

Hiervoor is artikel 8 aan de begroting van Koninkrijksrelaties toegevoegd:

- Artikel 8.1: Wederopbouw (inclusief directe steun)
- Artikel 8.2 Noodhulp

In de begroting voor het jaar 2019 is opgenomen dat BZK in 2020 start met een beleidsdoorlichting van artikel 8. De beleidsdoorlichting zal starten in 2020 en in 2021 aan de Kamer aangeboden worden.

Doel

De doelstelling van deze beleidsdoorlichting is tweeledig. Enerzijds wordt een zo volledig mogelijk beeld gegeven van de doeltreffendheid en doelmatigheid van reeds gedane bestedingen voor de wederopbouw van de bovenwindse eilanden. Anderzijds wordt een beeld geschetst van de doeltreffendheid en doelmatigheid

van de uitvoeringsstructuur die is opgezet voor de wederopbouw van Sint Maarten, in theorie en praktijk.

De eind 2017 gestarte wederopbouw van de bovenwindse eilanden heeft een doorlooptijd tot en met 31 december 2021 voor Saba en Sint Eustatius en tot en met 31 december 2025 voor Sint Maarten. Het merendeel van de wederopbouwactiviteiten in Sint Maarten startte formeel met de inwerkingstelling van het Trustfonds op 16 april 2018. Hierdoor is het nog niet mogelijk om een volledige beleidsevaluatie te doen, daar veel activiteiten nog niet afgerond zijn. Deze beleidsdoorlichting kan daarom gezien worden als een tussenstap waarin vooral het leren en het signaleren van verbeterpunten centraal staan. Tevens betreft de beleidsdoorlichting het geven van een verantwoording van de gemaakte keuzen van activiteiten en reeds gedane uitgaven. Een eindevaluatie van het beleid m.b.t. de wederopbouw bovenwindse eilanden (artikel 8 begroting BZK) kan plaatsvinden na afronding van de wederopbouwactiviteiten op 31 december 2025.

Vraagstelling

Met de beleidsdoorlichting worden de doelmatigheid en doeltreffendheid onderzocht van het gevoerde beleid inzake artikel 8, in de periode september 2017 tot en met 1 september 2020.

De beleidsdoorlichting zal daarom komen te bestaan uit drie delen:

- Deel I: noodhulp (inclusief early recovery Sint Maarten)
- Deel II: wederopbouw Sint Maarten (inclusief directe steun)
- Deel III: wederopbouw Saba en Sint Eustatius

Omdat de activiteiten van deel II en deel III lopen tot en met 31 december 2025 wordt van deze delen een tussentijdse evaluatie uitgevoerd in opmaat naar een volledige slot-evaluatie van artikel 8 aan het einde van het wederopbouwprogramma. Het onderzoek van deel II en deel III zal zich daarom vooral richten op het verkrijgen van bevindingen gericht op het leren van lessen en het doen van aanbevelingen voor het vervolg van het wederopbouwprogramma.

De activiteiten van deel I, die gericht waren op het verstrekken van de noodhulp, zijn wel afgerond en worden in de beleidsevaluatie onderzocht ten einde verantwoording te geven over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de besteding van middelen.

De onderzoeksvragen voor deze beleidsdoorlichting zijn hieronder weergegeven, geordend per deel van het onderzoek.

Algemene vragen deel I, II en III:

1. Welk(e) artikel(en) (onderdeel of onderdelen) wordt of worden behandeld in de beleidsdoorlichting?
2. Indien van toepassing: wanneer worden / zijn de andere artikelonderdelen doorgelicht?
3. Wat was de aanleiding voor het beleid? Is deze aanleiding nog actueel?
4. Wat is de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid?
5. Wat is de aard en samenhang van de ingezette instrumenten?
6. Met welke uitgaven gaat het beleid gepaard, inclusief kosten op andere terreinen of voor andere partijen?
7. Wat is de onderbouwing van de uitgaven? Hoe zijn deze te relateren aan de componenten volume/gebruik en aan prijzen/tarieven?
8. Welke evaluaties (met bronvermelding) zijn uitgevoerd, op welke manier is het beleid geëvalueerd en om welke redenen?
9. Welke beleidsonderdelen zijn (nog) niet geëvalueerd? Inclusief uitleg over de mogelijkheid en onmogelijkheid om de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleid in de toekomst te evalueren.
10. In hoeverre maakt het beschikbare onderzoeksmateriaal uitspraken over de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleidsterrein mogelijk?
11. Zijn de doelen van het beleid gerealiseerd?
  - i. Zie vragen deel I noodhulp
  - ii. Zie vragen deel II Wederopbouw Sint Maarten
  - iii. Zie vragen deel III Wederopbouw Saba en Sint Eustatius
12. Hoe doeltreffend is het beleid geweest? Zijn er positieve en/of negatieve neveneffecten?
  - i. Zie vragen deel I noodhulp
  - ii. Zie vragen deel II Wederopbouw Sint Maarten
  - iii. Zie vragen deel III Wederopbouw Saba en Sint Eustatius
13. Hoe doelmatig is het beleid geweest?
  - i. Zie vragen deel I noodhulp
14. Welke maatregelen kunnen worden genomen om de doelmatigheid en doeltreffendheid verder te verhogen?
  - i. Zie vragen deel I noodhulp
  - ii. Zie vragen deel II wederopbouw Sint Maarten – alleen doeltreffendheid.
  - iii. Zie vragen deel III wederopbouw Saba en Sint Eustatius – alleen doeltreffendheid

15. In het geval dat er significant minder middelen beschikbaar zijn (-/- circa 20% van de middelen op het (de) beleidsartikel(en)), welke beleidsopties zijn dan mogelijk?:
- a) In de verbeterparagraaf zal kort stil gestaan worden bij de uitvoering van de beleidsdoorlichting om in de toekomst een beter inzicht te krijgen in doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid.
  - b) Tot slot zullen in de beleidsdoorlichting scenario's worden opgenomen waarin beleidsopties worden uitgevoerd met 20% minder middelen (besparing) of juist met 20% meer middelen (intensivering).

Vragen deel I: Noodhulp

- a) Heeft de ingerichte crisisstructuur een efficiënte verlening van noodhulp mogelijk gemaakt?
- b) Op basis van welke criteria (inclusief opzet versus toepasbaarheid in de praktijk) zijn de projecten voor de early recovery fase gekozen? Waren die criteria relevant gezien de noden en gebaseerd op een 'assessment' van de noden?
- c) Hebben de gekozen projecten in de early recovery fase bijgedragen aan het scheppen van voorwaarden waarmee de doelen voor de wederopbouw van Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba kunnen worden gerealiseerd? En is dit op doelmatige wijze gebeurd?
- d) Welke lessen kunnen we trekken voor toekomstige crisissituaties als gevolg van orkanen?

Vragen deel II: Wederopbouw Sint Maarten

- e) Welke afspraken zijn gemaakt inzake de verantwoordelijkheidsverdeling rond het Trustfonds en de inzet van de Wereldbank daarbij, en wat was de achterliggende motivatie voor deze keuzes?
- f) In welke mate worden de gemaakte afspraken in de praktijk nageleefd? Bleken de gemaakte afspraken werkbaar? Op welke punten wordt van de gemaakte afspraken afgeweken en waarom?
- g) Borgt deze structuur (in theorie en praktijk) dat de middelen (tijdig) worden ingezet voor de juiste projecten en programma's (doeltreffendheid en doelmatigheid)?
- h) Heeft Nederland binnen deze structuur (in theorie en praktijk) voldoende invloed om te borgen dat de Dutch Guiding Principles worden gerealiseerd?

Vragen deel III: Wederopbouw Saba en Sint Eustatius

- i) Hoe heeft de minister van BZK de regisserende rol op het terrein van de wederopbouw van Saba en Sint Eustatius ingevuld en hoe heeft deze regierol bijgedragen aan het realiseren van de Rijksbrede doelen (doeltreffend en doelmatig)?
- j) Zijn met de inzet van middelen en maatregelen vanuit het ministerie van BZK de beoogde doelen bereikt? En wat is de doeltreffendheid alsmede de doelmatigheid van deze middelen?
- k) Wat was/is de rol van de overige departementen betrokken bij de hulp?

Wat betreft vraag 6: om deze vraag in zijn volledigheid te kunnen beantwoorden is inzicht nodig in de lokale bijdrage aan Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten, zowel uit publieke als private fondsen. De verwachting is dat het niet mogelijk is om dit volledige inzicht te kunnen geven, mede omdat veel wederopbouw activiteiten privaat gefinancierd zijn/worden. De mogelijkheden van een alternatieve aanpak zullen bekeken worden. Deze aanpak betreft het voeren van enkele gesprekken met sleutelinformanten en het bestuderen van overheidsdocumenten (Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten) waarin staat wat men uit publieke middelen heeft gefinancierd. Dergelijke informatie kan dan worden gecheckt met de oorspronkelijke plannen inclusief financiële projecties.

Afbakening begrotingsartikel 8

De beleidsdoorlichting heeft betrekking op het gevoerde beleid binnen het beleidsartikel 8 van de BZK-begroting in de periode 17 september 2017 tot en met 1 september 2020. Wederopbouw activiteiten die op de begroting van andere ministeries drukken worden niet meegenomen in deze beleidsdoorlichting van artikel 8 van de BZK begroting.

Algemene doelstelling:

Het coördineren van de wederopbouw van Saba en Sint Eustatius en van de Nederlandse bijdrage aan de wederopbouw van Sint Maarten, naar aanleiding van de schade door de orkanen Irma en Maria in 2017.

Rol en verantwoordelijkheid:

In september 2017 hebben de orkanen Irma en Maria een spoor van verwoesting getrokken over het Caribisch gebied. Binnen het Koninkrijk zijn de openbare lichamen Saba en Sint Eustatius en het land Sint Maarten getroffen.

De wederopbouw wordt gecoördineerd door de staatssecretaris van BZK, maar naast het ministerie van BZK zijn ook de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Buitenlandse Zaken, Defensie, Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW) betrokken bij de wederopbouw. De middelen voor deze projecten staan op de begrotingen van de ministeries van

Buitenlandse Zaken, Defensie, OCW, EZK en IenW en maken geen deel uit van deze beleidsdoorlichting.

De staatssecretaris van BZK financiert een deel van de kosten van wederopbouw van Sint Maarten. Middels het wederopbouwfonds draagt de staatssecretaris tot 31 december 2025 bij. Deze bijdrage is verbonden aan de politieke voorwaarden waarmee Sint Maarten akkoord is gegaan, namelijk het instellen van een integriteitskamer en het versterken van het grenstoezicht. Nederland zal gedurende de wederopbouw strikt toezien op de naleving van de voorwaarden.

Het hoofdspoor voor de wederopbouw van Sint Maarten loopt via de Wereldbank waar een Trustfonds is opgericht. Dit Trustfonds wordt beheerd door een stuurgroep waarin Nederland samen met Sint Maarten zitting heeft. Prioriteiten voor Nederland zijn economische ontwikkeling en bereikbaarheid, de afvalproblematiek en goed bestuur. Daarnaast zal Nederland buiten het Trustfonds ook directe steun leveren voor de wederopbouw van Sint Maarten. Het gaat hier bijvoorbeeld om kosten op het gebied van rechtshandhaving. In een eerder stadium heeft Nederland direct bijgedragen aan noodhulp voor Sint Maarten en aan enige projecten in de overgangsfase in afwachting van het operationeel worden van het Trustfonds.

Begrotingsartikel 8 bestaat uit een tweetal budgetposten die meegenomen worden in deze beleidsdoorlichting (zie ook tabel 1):

1. Artikelnummer 8.1: wederopbouw
2. Artikelnummer 8.2: noodhulp

De beleidstheorie en vraagstelling onderscheiden naast noodhulp en wederopbouw ook nog de early recovery fase. Deze early recovery wordt niet als zodanig geïdentificeerd in begrotingsartikel 8, en de activiteiten met het bijbehorende budget vallen onder de directe steun van Artikelnummer 8.1 Wederopbouw.

De oprichting van de integriteitskamer, alhoewel een voorwaarde bij het verstrekken van de hulp, valt niet onder begrotingsartikel 8 en zal daarom niet meegenomen worden in deze beleidsdoorlichting.

Tabel 1: meerjarige BZK-begroting beleidsartikel 8

BZK-begroting beleidsartikel (bedragen x € 1.000)		2017	2018	2019	2020
Art.nr.	Verplichtingen	€ 28.103	€ 331.958	€ 24.362	€ -
	Uitgaven	€ 21.491	€ 338.226	€ 21.222	€ -
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)				0%
8.1	Wederopbouw	€ -	€ 319.304	€ 21.222	€ -
	Subsidies	€ -	€ -	€ 1.230	€ -
	Diverse subsidies	€ -	€ -	€ 1.230	€ -
	Leningen	€ -	€ 38.579	€ 13.245	€ -
	Liquiditeitssteun Sint Maarten	€ -	€ 38.579	€ -	€ -
	Overbruggingskrediet luchthaven Sint Maarten	€ -	€ -	€ 13.245	€ -
	Opdrachten	€ -	€ 134	€ 491	€ -
	Wederopbouw op Sint Maarten	€ -	€ 134	€ 491	€ -
	Bijdragen aan medeoverheden	€ -	€ 11.842	€ 6.123	€ -
	KPSM	€ -	€ 3.358	€ 300	€ -
	Wederopbouw op Sint Eustatius	€ -	€ 3.463	€ 5.823	€ -
	Wederopbouw op Sint Maarten	€ -	€ 250	€ -	€ -
	Wederopbouw op Saba	€ -	€ 3.861	€ -	€ -
	Grenstoezicht Sint Maarten	€ -	€ 910	€ -	€ -
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	€ -	€ 268.749	€ 133	€ -
	Wederopbouw Sint Maarten	€ -	€ 6.748	€ 133	€ -
	Wereldbank	€ -	€ 262.001	€ -	€ -
8.2	Noodhulp	€ 21.491	€ 18.922	€ -	€ -
	Opdrachten	€ 6.861	€ 425	€ -	€ -
	Noodhulp	€ 6.861	€ 425	€ -	€ -
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	€ -	€ 1.617	€ -	€ -
	Noodhulp op Sint Maarten	€ -	€ 33	€ -	€ -
	Noodhulp op Sint Eustatius en Saba	€ -	€ 1.584	€ -	€ -
	Bijdragen aan agentschappen apparaat	€ -	€ -	€ -	€ -
	RVB (bijdrage voor wederopbouw)	€ -	€ -	€ -	€ -
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	€ 14.630	€ 16.880	€ -	€ -
	Ministerie van I&W	€ 6.350	€ -	€ -	€ -
	Ministerie van Defensie	€ -	€ 16.837	€ -	€ -
	Ministerie van VWS	€ 1.682	€ -	€ -	€ -
	Ministerie van JenV	€ 5.444	€ 43	€ -	€ -
	Ministerie van OCW	€ 836	€ -	€ -	€ -
	Ministerie van BZ	€ 318	€ -	€ -	€ -
	Ontvangsten		€ 1.467	€ -	€ -

Belangrijk hierbij is:

1. De activiteiten die vanuit begrotingsartikel 8 worden gefinancierd zijn sinds september 2017 gestart;
2. De artikel 8.2 noodhulp bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken worden meegenomen in de beleidsdoorlichting.
3. De bijdragen aan de wederopbouw van de bovenwindse eilanden die bij andere ministeries op de begroting staan zullen niet meegenomen worden in deze beleidsdoorlichting omdat de activiteiten nog niet afgerond zijn. Wel kunnen de evaluaties van deze wederopbouw activiteiten te zijner tijd bij een afrondende beleidsdoorlichting meegenomen worden.

4. De EUR 67 mln. wederopbouw activiteiten voor Saba en Sint Eustatius zijn nog niet afgerond en lopen tot en met 31 december 2021.
5. Het Sint Maarten Trustfonds dat maximaal EUR 470 mln. ter beschikking heeft voor de wederopbouw Sint Maarten is op 16 april 2018 van start gegaan. Het merendeel van de activiteiten is nog niet afgerond. Beoogd is dat de activiteiten van het Sint Maarten Trustfonds per 31 december 2025 afgerond zullen zijn.
6. De EUR 80 mln. activiteiten die via directe steun worden betaald zijn nog niet afgerond en lopen tot en met 31 december 2021.

Naast het ministerie van BZK zijn ook de ministeries van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW), Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW) betrokken. Tevens was en is het ministerie van Defensie ook intensief betrokken bij de noodhulp en de wederopbouw. Als zodanig zijn zij ook betrokken bij de beleidsdoorlichting en nemen zitting in de begeleidingscommissie die voor de beleidsdoorlichting is ingesteld.

Budgetflexibiliteit 2020

Voor het jaar 2020 is geen budget opgenomen op dit artikel. Het deel van het budget in 2019 dat niet in dat jaar besteed wordt zal ter beschikking komen in 2020. Afhankelijk van de ontwikkelingen in 2019 zal in 2020 van de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën budget naar de begroting van Koninkrijksrelaties overgeheveld worden ten behoeve van het trustfund dat in beheer is bij de Wereldbank.

Aangezien er nog geen uitgaven zijn voor dit artikel in 2020, zijn de budgetten op artikel 8 0% juridisch verplicht. Voor dit artikel geldt volledige eindejaarsmarge. Derhalve zijn voor 2020 geen uitgaven begroot.

Beleidstheorie

De algemene theorie die achter dit beleid schuilgaat betreft het lenigen van de eerste noden na een (natuur)ramp (de acute noodhulp bestaande uit medische zorg, voedsel, drinkwater en voorlopig onderdak) gevolgd door de fase van 'early recovery', waarin de meest essentiële maatschappelijke en economische voorzieningen worden hersteld. Deze twee fasen worden gevolgd door de fase van wederopbouw waarbij de situatie van voor de ramp weer wordt hersteld. In de wederopbouwfase wordt ook gezien of en in hoeverre het herstel van de voorzieningen zodanig moet zijn dat deze voorzieningen beter functioneren ook in mogelijke toekomstige rampsituaties ('building back better'). Een belangrijk aspect van succesvolle hulpverlening is de noodzaak van een goede planning en daadwerkelijke implementatie van deze drie fasen.

De totale bijdrage van € 550 miljoen aan de wederopbouw is verbonden aan twee voorwaarden waarmee Sint Maarten, als onafhankelijk land binnen het Koninkrijk,

in december 2017 akkoord is gegaan, namelijk het instellen van een integriteitskamer en het versterken van het grenstoezicht. Nederland zal gedurende de wederopbouw strikt toezien op de naleving van deze voorwaarden. Omdat Saba en Sint Eustatius sinds 2010 als Caribisch openbaar lichaam elk een bijzondere gemeente vormen, was er geen apart akkoord nodig van deze twee eilanden voor de eerder genoemde € 67 mln. wederopbouw middelen.

Noodhulp & early recovery

De Nederlandse inzet was in eerste instantie gericht op noodhulp voor de drie eilanden, waarvoor in totaal € 55 miljoen is vrijgemaakt. Na deze eerste hulp verschoof de aandacht eerst naar de early recovery van de eilanden die gericht was op essentiële projecten die snel van start konden gaan en direct effect moesten sorteren voor met name de meest kwetsbare groepen, zoals kinderen en ouderen. Zo zijn onder meer projecten gestart voor het herstel van huizen om juist deze kwetsbare groepen op korte termijn een dak boven het hoofd te bieden en was er aandacht voor psychosociale hulp. Ook is ingezet op het herstel van werkgelegenheid door het verstrekken van microkredieten aan (her)startende ondernemers en het stimuleren van innovatief ondernemerschap in samenwerking met Nederlandse startups.

Wederopbouw Sint Maarten

Een aanzienlijk deel van de € 550 miljoen is ondergebracht in een Trustfonds dat wordt beheerd door de Wereldbank. Nederland heeft maximaal € 470 miljoen beschikbaar gesteld voor het Trustfonds. De Wereldbank heeft als onafhankelijk expert Sint Maarten begeleid bij het opstellen van het integraal herstelplan, oftewel het *National Recovery and Resilience Plan (NRRP)*. Het NRRP vormt het stappenplan voor de wederopbouw van het Sint Maarten.

Met het Trustfonds worden programma's en projecten gerealiseerd die zijn gebaseerd op het NRRP en waar de inzet van publiek geld nodig is. De projecten moeten voldoen aan de standardeisen van de Wereldbank, waarmee integere, rechtmatige en doelmatige besteding van het geld is geborgd. Op de activiteiten van het Trustfonds zijn de Dutch Guiding Principles van toepassing.

De Dutch Guiding Principles (DGP) zijn vrijblijvend en richtinggevend voor wat betreft de bestedingen van de middelen van het Trustfonds door de Wereldbank en derden. Kern van de principles is dat de Nederlandse middelen bij moeten dragen aan herstel/wederopbouw van Sint Maarten daar waar nodig. Hierbij is het motto 'Building back better': alle nieuwe gebouwen moeten duurzaam gebouwd zijn en bestand tegen categorie 5 orkanen. Daarnaast kennen de Guiding Principles een aantal uitgangspunten zoals noodzakelijkheid, aanvullend, geschiktheid, effectiviteit, doelmatigheid & legitimiteit. Tenslotte zijn er ook nog specifieke beleidsdoelen geformuleerd onder de DGP. Zo moet er een duurzame

afvalverwerking en waterzuivering komen, moet de bereikbaarheid van Sint Maarten gegarandeerd kunnen worden en moet er ingezet worden op deugdelijk bestuur. Deze specifieke beleidsdoelen zijn hoogst wenselijk, maar niet bindend.

Wederopbouw Saba en Sint Eustatius

Voor wat betreft de wederopbouw van de openbaar lichamen Saba en Sint Eustatius regisseert de staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Rijksbrede aanpak van de wederopbouw. Ook heeft de staatssecretaris van BZK financiële middelen beschikbaar gesteld vanuit het ministerie. Zo helpt het ministerie bij het herstellen en orkaanbestendig maken van woningen op Sint Eustatius en Saba. In 2018 zijn op Sint Eustatius werkzaamheden gestart om de eroderende klif waarop Fort Oranje staat te stabiliseren.

Methode

De beleidsdoorlichting bestaat in hoofdzaak uit een ex post syntheseonderzoek van de evaluaties van individuele beleidsinstrumenten op basis van de drie delen:

- Deel I: noodhulp (inclusief early recovery Sint Maarten)
- Deel II: wederopbouw Sint Maarten (inclusief directe steun)
- Deel III: wederopbouw Saba en Sint Eustatius

Voor de doorlichting van artikel 8.1 Wederopbouw zijn er reeds diverse evaluaties uitgevoerd voor het gedeelte III betreffende Saba en Sint Eustatius. Voor het gedeelte II over Sint Maarten wordt gebruik gemaakt van periodieke verantwoordingsrapportages, monitoringsrapporten en andere rapporten die ten behoeve van dit programma worden opgesteld. Daarnaast zullen er interviews met belanghebbenden gevoerd worden. Met analyse van deze rapporten en de interviews wordt gekeken op welke wijze de projectmatige aanpak heeft bijgedragen aan de tot nu toe bereikte resultaten van het Trustfonds.

Voor de doorlichting van artikel 8.2 Noodhulp zijn er reeds diverse evaluaties uitgevoerd voor deel I, zie pagina 13.

Daarmee zijn alle beleidsonderdelen van artikel 8 gedekt.

De uitvoeringswijze en aanpak van het onderzoek verschillen per onderzoekdeel.

Deel I en III (noodhulp en wederopbouw Saba en Sint Eustatius) van het onderzoek worden uitbesteed aan een extern onderzoeksbureau met ervaring met evaluaties van crisisbeheersing, acute noodhulp en wederopbouw na natuurrampen. Deze expertise is in onvoldoende mate aanwezig is bij het kernteam wederopbouw van Directoraat-Generaal Koninkrijksrelaties (DGKR) belast met de uitvoering van de beleidsdoorlichting.

Het onderzoek van deel I van de beleidsdoorlichting richt zich op het leren van lessen voor het doeltreffend handelen in toekomstige crisissituaties en afleggen van verantwoording over de doelmatige besteding van de ingezette middelen.

Het onderzoek van deel III heeft vooral het karakter van een tussentijdse evaluatie en is gericht op het verkrijgen van bevindingen van belang voor het leren van lessen en doen van aanbevelingen voor het vervolg van het programma. De reden hiervoor is dat de middelen voor de wederopbouw van Saba en Sint Eustatius tot eind 2021 lopen. Voor Sint Maarten lopen de middelen nog door tot eind 2025 door constructie met de Wereldbank. De eindevaluatie van deel III kan dan t.z.t. tezamen met die van deel II worden uitgevoerd.

Voor deel III geldt dat het efficiënter is dit niet door het kernteam belast met de beleidsdoorlichting te laten doen, maar door ditzelfde onderzoeksbureau. De onderzoekers zullen bezien in hoeverre noodhulp en wederopbouw op elkaar zijn aangesloten.

De methode van het onderdeel II zal, gelijk de methode van deel III, vooral gericht zijn op het leren van lessen en doen van aanbevelingen voor het vervolg van het programma en zal meer het karakter van een tussentijdse evaluatie hebben. Reden hiervoor is dat de wederopbouw van Sint Maarten nog niet afgerond is. De eindevaluatie van deel III kan dan t.z.t. tezamen met die van deel II uitgevoerd worden.

Deel II zal worden uitgevoerd door een ingehuurde externe onafhankelijke evaluator ondersteund door het kernteam, bestaande uit medewerkers van het team wederopbouw van DGKR. Voornaamste reden hiervoor is dat het kernteam reeds nauw samenwerkt met de belangrijkste respondenten en het vertrouwen hebben van de Wereldbank en betrokkenen op Sint Maarten. Dit zal de kwaliteit van interviews ten goede komen. Bovendien zijn deze leden regelmatig aanwezig (geweest) bij bijeenkomsten van de stuurgroep en de Technical Working Group (TWG). Dit is een groot voordeel, aangezien de verslaglegging vaak beknopt is. Daarnaast worden veel waardevolle stukken door de Wereldbank informeel gedeeld met BZK en heeft de Wereldbank laten weten dat ze mogelijk niet al deze stukken kan delen met een extern bureau. Om dit toch mogelijk te maken kan betrokkenheid van het kernteam uitkomst bieden. De onafhankelijkheid van het onderzoek wordt geborgd doordat de externe evaluator het onderzoek uitvoert met ondersteuning van het kernteam.

Deel I & Deel III

De gehanteerde methode wordt in overleg tussen het kernteam en het ingehuurde onderzoeksbureau bepaald. Hiervoor wordt een eerste voorstel gevraagd aan een

bureau. Het gezamenlijk bepalen van de methoden zorgt ervoor dat er een aanpak aansluit bij de onderzoeksvragen door de expertise van het bureau te combineren met de kennis van het kernteam wat betreft de eilanden en het wederopbouw proces.

Deel II

De onderzoeksvragen onder deel II van deze doorlichting zullen onderzocht worden door middel van een deskstudy en interviews.

- De **deskstudy** zal zich richten op a) de gemaakte afspraken inclusief de Dutch Guiding Principles en de afwegingen die zijn gemaakt in het proces ernaartoe, b) verslagen van bijeenkomsten van de Stuurgroep en Technical Working Group (TWG) en c) overige relevante documenten.
- **Interviews** worden gehouden met de drie leden van de Stuurgroep en met de leden van de Technical Working Group (TWG). Daarnaast zullen enkele interviews gehouden worden met overige betrokkenen, zoals betrokkenen bij ministeries op Sint Maarten, ontvangers van de Trustfonds middelen en (oud-)medewerkers van BZK die betrokken zijn geweest bij het maken van de afspraken. Indien hiertoe gelegenheid is zullen de interviews in persoon (dus op locatie: Sint Maarten/Washington) worden afgenomen, omdat dit de kwaliteit van de verkregen informatie ten goede komt. Eventueel kunnen de interviews ook via digitale methoden (skype interviews, ed.) afgenomen worden, maar dit heeft niet de voorkeur. Belangrijk hierbij is om aan te geven dat de informatie die tijdens de interviews wordt gegeven publiek gemaakt zal worden.

Zoals boven aangegeven, worden de doorlichtingen (onderzoeken) van artikel 8.1 en 8.2 apart van elkaar uitgevoerd. Zij hebben één gezamenlijke begeleidingscommissie en onafhankelijke adviseur. Er is gekozen voor een gesplitste uitvoering vanwege het verschillende karakter van de doorlichtingen van de beide artikelen. Voor beide artikelen is er (gedeeltelijk) voor gekozen om de werkzaamheden uit te besteden aan een of meerdere onderzoeksbureaus. Het ministerie van BZK levert input en doet mee aan inhoudelijke bijeenkomsten over de beleidstheorie en analyse. De onderzoeksbevindingen van de gehele beleidsdoorlichting worden gerapporteerd in integraal eindrapport.

Verbeterparagraaf

In de verbeterparagraaf zal stil gestaan worden bij de uitvoering van de beleidsdoorlichting om in de toekomst een beter inzicht te krijgen in doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid.

Besparings- of intensiveringsvariant

Tot slot zullen in de beleidsdoorlichting scenario's worden opgenomen waarin beleidsopties worden uitgevoerd met 20% minder middelen (*besparing*) of juist met 20% meer middelen (*intensivering*).

Kwaliteitsborging

Een begeleidingscommissie bewaakt de kwaliteit en de voortgang van de doorlichting. Deze commissie bestaat uit diverse vertegenwoordigers van de bij begrotingsartikel 8 betrokken ministeries.

Als voorzitter van de begeleidingscommissie zal de heer drs. Sjef IJzermans als voorzitter optreden. De heer IJzermans is o.a. voormalig Nederlands ambassadeur naar Bangladesh, heeft veel samengewerkt met de Wereldbank tijdens zijn werk als economisch attaché naar de Wereldbank bij de Nederlandse ambassade in Washington DC en kan daarom de diverse politieke gevoeligheden van de diverse partijen goed inschatten. Daarnaast heeft hij veel ervaring als voorzitter van diverse adviescommissies o.a. voor het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Bij het proces van de beleidsdoorlichting van artikel 8 wordt een onafhankelijke deskundige betrokken. De onafhankelijke deskundige ziet toe op de kwaliteit van de onderzoeksmethoden onder andere door deel te nemen aan de bijeenkomsten van de begeleidingscommissie, en velt een oordeel over de kwaliteit van de beleidsdoorlichting. De onafhankelijke adviseur heeft tevens meegelezen met en advies gegeven op deze onderzoeksopzet.

Voor de beleidsdoorlichting van artikel 8 zal drs. Ted Kliet als onafhankelijke adviseur optreden. De heer Kliet heeft meer dan 25 jaar ervaring met het opzetten en uitvoeren van evaluaties en beleidsdoorlichtingen. Als senior evaluator bij de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) van het ministerie van Buitenlandse Zaken leidde hij de beleidsdoorlichting van de Nederlandse hulp na de aardbeving in Haïti en de beleidsdoorlichting van de Nederlandse steun aan fragiele staten. Ook was hij betrokken bij evaluaties m.b.t. de Nederlandse Antillen en Aruba. Na zijn pensionering in 2014 is de heer Kliet werkzaam als zelfstandig en onafhankelijk kwaliteitsadviseur op het gebied van evaluatie en evaluatieonderzoek.

Tijdpad

In de planning wordt ernaar gestreefd de doorlichting uiterlijk in het laatste kwartaal van 2021 aan uw Kamer toe te sturen.

Evaluaties en overige documenten

- Administration Arrangement with the Government of the Netherlands for Contribution to TF073024
- Operating Procedure behorende bij de Administration Arrangement
- Guiding Principles of The Netherlands Regarding the Execution of the Trust Fund for the Recovery of Sint Maarten
- Verslagen van alle bijeenkomsten van de Stuurgroep en de TWG
- Projectvoorstellen voor de Early Recovery fase
- De verantwoordingsdocumenten van uitvoerende partijen in de Early Recovery fase
- Interne documentatie BZK (stukkenstroom naar bewindspersonen, interne e-mails tussen leden van het wederopbouwteam)
- Eventuele interne evaluatie- of voortgangsrapportages van de Wereldbank over de wederopbouw Sint Maarten.
- Communicatie tussen BZK en andere departementen
- De uitkomsten van het extern uitgezette onderzoek
- Stukken Saba en Sint Eustatius
- Evaluatie Nationale Crisisorganisatie orkaan Irma (COT)
- Overige onderzoeken naar de reactie van de Rijksoverheid op natuurrampen in Caribische rijkdelen, zoals de orkaan Louis in 1996.
- Eventuele onderzoeken die al naar de crisisorganisatie in de regio toen zijn gedaan en de (door)ontwikkeling van het Regionaal Platform Crisisbeheersing (RPC)
- Overige bronnen worden in de uitvraag en analysefase geïdentificeerd. Daarnaast zullen er nog transcripties van de interviews met leden van de Stuurgroep en de TWG en externen gebruikt worden als bronnen. Deze bronnen zullen in de loop van de beleidsdoorlichting beschikbaar komen.